

Defensores dels Drets Humans

**PROPOSTES D'ACTIVITATS
DIDÀCTIQUES
2019/2020**

Índex

- 02 QUADRE D'ACTIVITATS PRIMAVERA 2019 I**
- 03 QUADRE D'ACTIVITATS PRIMAVERA 2019 II**
- 05 PRESENTACIÓ**
- 06 ACTIVITAT 01. EDUCACIÓ EN DRETS HUMANS**
- 08 ACTIVITAT 02. ESCOLLIM?**
- 10 ACTIVITAT 03. IMATGES DE PAU**
- 12 ACTIVITAT 04. I TU, QUÈ OPINES?**
- 14 ACTIVITAT 05. RAP CONTRA LA DISCRIMINACIÓ**
- 16 ACTIVITAT 06. ASSETJAMENT AL CARRER**
- 18 ACTIVITAT 07. QUI ES QUEDA ENRERE?**
- 20 ACTIVITAT 08. INVESTIGUEM PERSONES RELLEVANTS**
- 22 ACTIVITAT 09. SOTA LA SORRA DEL DESERT**
- 24 ACTIVITAT 10. CIUTATS DEFENSORES – PERSONES DEFENSORES**
- 27 MATERIAL COMPLEMENTARI**

Formularis de valoració:

- Per al professorat: <https://goo.gl/forms/EtN1UXT6E0c1yxdn2>

- Per a l'alumnat: <https://goo.gl/forms/BsiEUzJPDcS9vqWa2>

Editat per: Ciutats Defensores dels Drets Humans

Coordinació: Fons Català de Cooperació al Desenvolupament

Autoria: Montse López i Elena Díez-Villagrasa, col·laboradores d'AHEAD – Associació d'Educaadores i Educadors en Drets Humans

Març 2019

CIUTATS DEFENSORES DELS DRETS HUMANS

QUADRE D'ACTIVITATS PRIMAVERA 2019 I

NÚM	TÍTOL I BREU RESUM	DRET VINCULAT	EDAT	COMPETÈNCIES
A01	EDUCACIÓ EN DRETS HUMANS Joc de rol / Priorització: Imaginem que hem de viatjar cap a una nova terra. Per tal d'arribar-hi hem de llançar tot allò que no necessitem	Educació en drets humans Art. 26.2 Declaració Universal dels Drets Humans (DUDH)	12+	Social i ciutadana Comunicativa, lingüística i audiovisual Coneixement i la interacció amb el món físic Autonomia, iniciativa personal i emprenedoria
A02	ESCOLLIM? Debat / Priorització: Decidim quins articles del Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics escollim i parlem de la interdependència entre drets	Drets Civils i Polítics Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics	12+	Social i ciutadana Comunicativa, lingüística i audiovisual Coneixement i la interacció amb el món físic
A03	IMATGES DE PAU Teatre-imatge: Creem "imatges" sobre un conflicte o situació de violència. Posteriorment, representen com seria una "imatge de pau" en la mateixa situació	Dret a la pau Art. 2 Declaració Universal dels Drets Humans Emergents (DUDHE)	12+	Social i ciutadana Comunicativa, lingüística i audiovisual Coneixement i la interacció amb el món físic Artística i cultural
A04	I TU, QUÈ OPINES? Visionat / Debat: Visionem curt "No penso callar" d'Amnistia Internacional. Escrivim afirmacions o preguntes entorn a la llibertat d'expressió i fem debat en format peixera	Dret a la llibertat d'opinió i expressió Art. 19 Declaració Universal dels Drets Humans	14+	Social i ciutadana Comunicativa, lingüística i audiovisual Coneixement i la interacció amb el món físic
A05	RAP CONTRA LA DISCRIMINACIÓ Reflexió / Rap: Reflexionem sobre els orígens del rap i la seva vinculació amb la no discriminació i per grups fem una composició de rap	Dret a la no discriminació Art. 2 Declaració Universal dels Drets Humans	14+	Social i ciutadana Comunicativa, lingüística i audiovisual Coneixement i la interacció amb el món físic Autonomia, iniciativa personal i emprenedoria Artística i cultural Digital
A06	ASSETJAMENT AL CARRER Situacions / Debat: Reflexionem sobre les situacions d'assetjament i les mesures d'autoprotecció de les noies i les dones a l'espai públic.	Drets de les dones Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona	14+	Social i ciutadana Comunicativa, lingüística i audiovisual Coneixement i la interacció amb el món físic Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria
A07	QUI ES QUEDA ENRERE? Joc de rol: Ens posem a la pell d'una altra persona i es plantegen les desigualtats com a motiu de discriminació i exclusió a les minories	Drets de les Minories Declaració sobre els drets de les persones pertanyents a minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques	14+	Comunicativa, lingüística i audiovisual Social i ciutadana Coneixement i la interacció amb el món físic Artística i cultural
A08	INVESTIGUEM PERSONES RELLEVANTS Recerca: Investiguem la biografia de persones rellevants que han fugit o marxat del seu país	Dret de les persones refugiades Convenció dels Refugiats	14+	Social i ciutadana Comunicativa, lingüística i audiovisual Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria
A09	SOTA LA SORRA DEL DESERT Recerca / Debat: Relacionem objectes que ens parlen del conflicte del Sàhara Occidental i la vulneració de drets humans als camps de refugiades sahrauís	Dret de les persones refugiades Convenció dels Refugiats	12+	Social i ciutadana Comunicativa, lingüística i audiovisual Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria
A07	CIUTATS DEFENSORES - PERSONES DEFENSORES Joc de targetes / Recerca: Donem informació mitjançant un joc de targetes sobre les persones defensores convidades per tal d'estimular la recerca entorn a les seves històries de vida i lluites	Drets humans en general Declaració Universal dels Drets Humans	12+	Social i ciutadana Comunicativa, lingüística i audiovisual Coneixement i la interacció amb el món físic Artística i cultural

QUADRE D'ACTIVITATS PRIMAVERA 2019 II

DEFENSORES / ACTIVITAT	<u>HASSANNA AALIA (SÀHARA OCCIDENTAL)</u>	<u>EDDA PANDO (PERÚ)</u>	<u>SONIA MANKONGO (CAMERÚN)</u>	<u>LEONARD RENTERIA (COLÒMBIA)</u>	<u>CANDY CHÉVEZ (EL SALVADOR)</u>	<u>AMANDA QUIJANO (EL SALVADOR)</u>
A01 EDUCACIÓ EN DRETS HUMANS	X	X	X	X	X	X
A02 ESCOLLIM?	X	X	X	X	X	X
A03 IMATGES DE PAU				X	X	
A04 I TU. QUÈ OPINES	X	X	X	X	X	X
A05 RAP CONTRA LA DISCRIMINACIÓ				X	X	
A06 ASSETJAMENT AL CARRER						X
A07 QUI ES QUEDA ENRERE?			X			
A08 INVESTIGUEM PERSONES RELLEVANTS	X	X				
A09 SOTA LA SORRA DEL DESERT	X					
A10 CIUTATS DEFENSORES - PERSONES DEFENSORES	X	X	X	X	X	X

presentació

EDUCACIÓ EN DRETS HUMANS

activitat 01

EDUCACIÓ EN DRETS HUMANS

DESENVOLUPAMENT:

1.- Demanem a les persones participants que s'imaginin que de cop i volta han d'emprendre viatge cap a una nova terra on no hi ha res i on construiran una nova societat, i que només poden prendre tres coses amb elles. Han d'escriure una cosa a cada targeta. És tot l'equipatge que s'emporten per a la vida a una nova terra on no hi ha cap civilització desenvolupada. El viatge serà llarg i no podran tornar a casa seva.

2.- Fem grups de cinc o sis persones. Cada persona ha de presentar al seu grup les seves tres opcions i explicar les raons de les seves decisions. A continuació cada grup ha de consensuar un màxim de nou o dotze targetes (depenent del nombre de persones en els grups) que s'emportaran i que compartiran durant part del viatge.

3.- El grup comença el viatge i comencem a explicar la història del viatge on succeeixen tres incidents que ho dificulten, com per exemple:

- 1) estan cansades i no poden carregar tant;
- 2) han de saltar un mur i tan carregades no poden;
- 3) han d'amagar-se de la policia i amb tanta càrrega se'ls veu més;

4.- Cada vegada que hi hagi una incidència en el viatge, els grups han de decidir quines tres targetes han de descartar per tal de poder continuar. Allò que llencin no ho podran tornar a recuperar. Recollim les targetes que s'han llençat i les apilem.

5.- Anunciem que finalment hem arribat a la nova terra sans i estalvis. Donem temps perquè cada grup analitzi i prioritzi les targetes escollides en format escala o en format diamant posant-les en el full paperògraf o DIN A5.

6.- Demanem als grups que pengin el seu full paperògraf o DIN A5. Com si es tractés d'una exposició, convidem a les participants a que visitin i observin els altres paperògrafs. A continuació cada grup presenta el seu paperògraf i analitzem entre totes el que ha escollit i prioritzat cada grup.

OBJECTIUS:

- Valorar que és indispensable per a la supervivència i el desenvolupament
- Relacionar les necessitats humanes amb els drets humans
- Reconèixer el dret a rebre una educació en drets humans

EDAT: 12+

TEMPS: 60 minuts

COMPETÈNCIES:

- Social i ciutadana
- Comunicativa, lingüística i audiovisual
- Coneixement i la interacció amb el món físic
- Autonomia, iniciativa personal i emprenedoria

MATERIALS:

- Targetes en blanc o post-its
- Fulls de paperògraf i retoladors de colors
- Cinta adhesiva

REFLEXIONEM:

- Quines diferències hi havia en els grups a l'hora de decidir què havíeu de prescindir i què era imprescindible? Com ho heu solucionat?
- Són molt diferents les coses escollides per cada grup i les seves prioritzacions?
- Teníeu tot el que necessiteu per sobreviure? I tot el que necessiteu per créixer i desenvolupar-vos?
- Heu pensat principalment en la vostra supervivència física o també en les vostres necessitats emocionals, espirituals i socials?
- Tothom té les mateixes necessitats? Qui pot ser que tingui necessitats diferents?
- Quines targetes representen coses que potser voldríem, però no són necessàries per a la supervivència?
- Quines targetes representen coses per a la supervivència? I quines per créixer i desenvolupar-nos?

reflexionem!

RECOMANACIONS:

- Expliquem que els drets humans estan basats en les necessitats humanes, tot allò que necessitem per sobreviure, créixer i desenvolupar-nos correctament i viure una vida amb dignitat. Alguns són necessaris per sobreviure, d'altres són necessaris per viure bé i desenvolupar-se. Ningú no en té prou amb només sobreviure.
- Insistim en el fet que tothom necessita tots els drets humans i que tothom té dret a conèixer quins són els drets humans, a protegir-los i defensar-los, i a tenir una educació basada en drets humans.
- La practicitat dels elements escollits per les persones participants dependrà de la seva maduresa, així com d'altres factors que s'imaginin. No hi ha respostes correctes o incorrectes quan es tracta d'elecció personal, encara que pot haver-hi algunes opcions més pràctiques que d'altres.

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT:

- Fem una revisió i anàlisi de la versió adaptada de la [Declaració Universal dels Drets Humans \(Manual d'Educació en Drets Humans amb infants: Petit Compass\)](#) per identificar on són reconeguts els drets necessaris per viure, créixer i desenvolupar-nos.
- Fem una revisió de quins són els drets humans de la DUDH defensats per les persones defensores del [Programa CDDH Primavera 2019](#). Per conèixer millor aquestes persones, aprofundim amb l'Activitat 10 d'aquesta guia.
- Reflexionem sobre els moviments migratoris i persones refugiades treballant el tema amb l'Activitat 08 d'aquesta guia.

NOTA: Basada en Activitat «25. Navegant cap a una terra promesa» del Manual d'Educació en Drets Humans per a Infants: Petit Compass del Consell d'Europa, traduït i adaptat per AHEAD - Associació d'Educaadores i Educadors en Drets Humans.

continuem!

---

activitat 02

ESCOLLIM?

DESENVOLUPAMENT:

1.- Comencem l'activitat amb una pluja d'idees sobre els drets humans per veure com de familiaritzat està el grup i/o per refrescar el que ja han après anteriorment sobre els drets humans.

2.- Fem grups de dos persones i donem a cada grup dues "Targetes de Drets", paper i bolígraf. A continuació, les parelles llegeixen els dos articles que tenen a les targetes i han de decidir quin dels dos és més important. Llavors escriuen les raons per haver escollit un dret en comptes de l'altre.

3.- Recollim les targetes de drets "menys importants". Demanem a cada grup de quatre que, amb el dret que han escollit, s'ajunti amb un altre grup de quatre. En aquest grup de vuit, repeteixen el primer pas i decideixen quin dels drets de les dues targetes és més important per a les persones participants i escriuen els seus arguments.

4.- De nou, recollim les targetes de "drets menys importants" i fem una llista amb el títol "Drets menys importants" en un paperògraf o a la pissarra.

5.- Quan els grups han pres la seva darrera decisió, demanem a cada grup que llegeixi en veu alta la «Targeta de Drets Humans» que han escollit com la més important i expliquen els motius d'haver fet aquesta elecció. A mesura que els van llegint, fem una llista amb el títol "Els nostres drets". Només quedaran de dos a quatre drets, depenent de la grandària del grup.

OBJECTIUS:

- Entendre que els drets són universals, inalienables i interdependents
- Familiaritzar-se amb els drets civils i polítics i amb el Pacte Internacional que els recull
- Prioritzar i arribar a un consens mitjançant el debat

EDAT: 12+

TEMPS: 60 minuts

COMPETÈNCIES:

- Social i ciutadana
- Comunicativa, lingüística i audiovisual
- Coneixement i la interacció amb el món físic

MATERIALS:

- Paper i bolígrafs
- Paperògraf i retoladors o pissarra i guix
- "Targetes de Drets" suficients per a la meitat del nombre de persones participants (veure material complementari)

6.- REFLEXIONEM:

- Ha estat difícil posar-se d'acord? Per què?
- Per què heu escollit un dret en comptes d'un altre?
- Escoltant els arguments dels altres, heu canviat d'opinió respecte a un dret que creieu més important? Per què?
- Esteu d'acord amb els motius que els altres grups han donat per les seves eleccions? Per què?
- Tothom té els mateixos drets? Tothom té tots els drets?
- Aquests drets comporten responsabilitats? Quines?
- Quines són les persones o els col·lectius més vulnerables en aquest sentit?
- Quins exemples específics tenim de la interrelació entre els drets (p. ex. el dret a l'educació i el dret a la informació; el dret a la família i el dret a no ser separat dels progenitors)

reflexionem!

8.- Repartim les targetes de drets «menys importants» aleatòriament i demanem a les persones participants que les llegeixin en veu alta. Parlem de què passaria si eliminéssim de la realitat aquests drets:

· Imagineu què passaria sense el dret x?
(Mencionem diversos drets de la llista de drets "menys importants")

· Com us afectaria a vosaltres perdre algun d'aquests drets «menys importants»?

· Com afectaria perdre algun dels drets «menys importants» als drets que hem escollit?

RECOMANACIONS:

- Expliquem que els drets humans són universals, indivisibles, inalienables i interdependents, tal com diu la Declaració Universal dels Drets Humans.

- Expliquem que les targetes de drets que s'han fet servir són alguns dels drets recollits en el Pacte Internacional sobre els Drets Civils i Polítics i la diferència amb el Pacte Internacional sobre els Drets Econòmics, Socials i Culturals.

- Si el grup és nombrós, demanem que els grups de vuit persones s'ajuntin amb un altre grup de vuit i tornin a decidir quin dels drets de les dues targetes és més important i que escriguin els seus arguments. Finalment demanem que els dos grups de setze persones exposin els drets escollits i arribin a un consens sobre quin dret és més important mitjançant el debat. També podem començar per fer grups de tres o quatre persones depenent del nombre de persones participants.

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT:

· Fem una revisió de quins són els drets humans del [Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics a la web d'Amnistia Internacional Catalunya](#) defensats per les persones defensores del [Programa CDDH Primavera 2019](#). (ENLLAÇ a la web). Per conèixer millor aquestes persones, aprofundim amb l'Activitat 10 d'aquesta guia.

· Consensem i redactem entre tots i totes un "conveni" amb drets i responsabilitats que considerem més importants pel propi grup i/o centre educatiu.

NOTA: Basada en Activitat «23. Més important...per a qui?» del Manual d'Educació en Drets Humans per a Infants: Petit Compass del Consell d'Europa, traduït i adaptat per AHEAD - Associació d'Educaadores i Educadors en Drets Humans.

continuem!

activitat 03

IMATGES DE PAU

DESENVOLUPAMENT:

1.- Parlem sobre el tema de la violència amb les persones participants fent les següents preguntes i anem recollint les respostes en un paperògraf o pissarra:

- Què és per vosaltres la violència?
- Quines formes de violència hi han? (física, verbal i psicològica)
- Davant d'una acció de violència: quins són els rols de les persones que hi participen? (autor/a, víctima, testimoni que no ajuden o persones que ajuden)
- Com i en quins àmbits exercim o vivim la violència entre nosaltres? (aula, escola, amistats, família, barri o ciutat) I com ens afecta en les nostres emocions? I en les nostres relacions?
- En quins mitjans se'ns transmet violència? (videojocs, premsa, televisió, pel·lícules, xarxes socials) I com ens afecta en les nostres emocions? I en les nostres relacions?

2.- Fem grups de 4 a 6 persones. Expliquem a cada grup que tenen 5 minuts per parlar sobre situacions de conflicte que hagin observat com a violentes en diferents àmbits i/o mitjans. Procurem que hi hagi diversitat (escola, família, amics, mitjans de comunicació, videojocs, etc).

3.- Cada grup ha d'escollir una situació de violència sobre la qual s'ha parlat i ha de crear una "imatge de no pau" estàtica o congelada. Recordem que totes les persones del grup han de tenir un paper, que han de representar sense cap mena de so o moviment i expressant amb tot el cos, especialment amb l'expressió facial, les emocions de cada personatge.

OBJECTIUS:

- Reflexionar sobre la violència: les seves raons i formes i les possibles respostes
- Desenvolupar de manera vivencial formes no violentes de resoldre els conflictes
- Prendre consciència de les pròpies emocions i sentir empatia amb les dels altres

EDAT: 12+

TEMPS: De 60 a 90 minuts

COMPETÈNCIES:

- Social i ciutadana
- Comunicativa, lingüística i audiovisual
- Artística i cultural

MATERIALS:

- Fulls de paperògraf o pissarra

4.- Demanem a cada grup que representi la seva "imatge". La resta de participants observa i comenta què creu que succeeix a la imatge. El grup que la presenta, no pot fer cap comentari en relació a les valoracions. REFLEXIONEM:

- Qui exerceix la violència? Qui la pateix? Quins són i que fan els testimonis?
- Quins sentiments o emocions us provoca l'escena i cadascun dels personatges?

5.- A continuació els grups tornen a treballar per parlar de com en la mateixa situació o conflicte que han representat abans es podria representar amb una "imatge de no-violència", és a dir, com seria la "imatge de pau" d'aquesta situació amb idees concretes de resolució, suport i protecció.

6.- Cada grup representa la seva "imatge de pau" i es fa debat després de cada representació. El grup pot explicar quina era la situació exacta que volia representar abans i ara. REFLEXIONEM:

- Quina diferència hi ha en relació a l'anterior imatge?
- Quins sentiments o emocions us provoca la nova imatge?
- Què creieu que ha passat entre una imatge i l'altre?

activitat 04

I TU, QUÈ OPINES?

DESENVOLUPAMENT:

1.- Visualitzem el vídeo breu "No penso callar" d'Amnistia Internacional (veure materials). Després de la visualització demanem a les persones participants quines idees i emocions expressen les persones protagonistes en relació a la llibertat d'expressió i opinió.

2.- Demanem a les participants que facin una pluja d'idees sobre les limitacions o vulneracions que es poden donar en la llibertat d'informació, expressió i opinió, tant al nostre entorn més proper (aula, escola, família, amistats) com en altres entorns (en l'àmbit municipal, estatal i internacional).

3.- Demanem a les participants que per parelles escriguin en una targeta una afirmació o pregunta sobre l'exercici de la llibertat d'expressió i opinió i les seves limitacions o dificultats. Recollim les targetes i fem una tria per proposar en el debat.

4.- Situem quatre cadires en un cercle al centre de la sala, apuntant cap al centre (és a dir, formant una ronda). Dues de les cadires representaran opinions a favor de l'afirmació (amb cartell enganxat que posi "a favor") i dues en contra de la mateixa (amb cartell enganxat que posi "en contra"). Aquestes cadires formen la peixera. Se situen més cadires als voltants per fora del cercle intern, també apuntant al centre.

5.- A continuació expliquem les pautes per a fer un debat en format peixera:

· Quatre persones ocupen les cadires de la peixera. Aquestes participants són els peixos. La resta de les participants seuen en les cadires addicionals per fora de la peixera i són les observadores. No pot quedar mai cap cadira buida a la peixera, ni poden estar les mateixes quatre persones en el debat tota l'estona.

OBJECTIUS:

- Entendre el dret a la llibertat d'informació, expressió i opinió i les seves limitacions o vulneracions
- Comprendre la importància de la participació en les societats democràtiques
- Millorar les aptituds personals per tal d'assolir el consens

EDAT: 14+

TEMPS: 60 minuts

COMPETÈNCIES:

- Social i ciutadana
- Comunicativa, lingüística i audiovisual
- Coneixement i la interacció amb el món físic

MATERIALS:

- Ordinador amb accés a internet i altaveus, projector i pantalla
- Vídeo "[No penso callar](#)" d'Amnistia Internacional (ENLLAÇ)
- Targetes en blanc i retoladors
- Cadires (tantes com persones participants)
- Dos cartells "a favor" i "en contra"

· Solament els peixos poden parlar. Tothom que vulgui expressar la seva opinió s'aproparà a la peixera i farà un copet a l'esquena de la persona a la qual vol substituir (tenint en compte si està a una cadira "a favor" o "en contra"). S'evitarà entrar a la peixera per a repetir arguments.

· Establim un temps de debat per a cada tema; es podrà tallar abans si es creu que s'han esgotat els arguments.

6.- REFLEXIONEM:

- Com us sentiu ara? Com us heu sentit durant el debat?:
  - Quan éreu peixos opinant?
  - Quan éreu observadores sense poder opinar?
  - Quan us han fet el copet a l'esquena per sortir de la peixera?
- Ha estat fàcil escoltar els arguments dels altres? Ha estat fàcil pensar i expressar arguments?
- Han canviat les vostres idees a mesura que escoltàveu nous arguments?
- Creieu que és important que totes i tots participem expressant la nostra opinió? Per què?
- Amb quines idees us quedeu de tot el que s'ha parlat?
- Per poder tenir una opinió i expressar-la, que necessitem prèviament? (dret a la informació i dret a participar)
- Quan i perquè es poden veure limitades o vulnerades la llibertat d'informació, expressió i d'opinió? Existeix censura al nostre país? A l'escola? A la ciutat?
- Creieu que les persones que defensen fan ús de la seva llibertat d'expressió? Creieu que poden patir vulneracions dels seus drets humans per fer-ho?

RECOMANACIONS:

- Aclarim que en aquest exercici la gent és lliure d'expressar opinions polèmiques o poc convencionals, sempre sense ofendre a cap de les persones presents. Convidem també que tothom pugui expressar opinions i punts de vista amb els que no necessàriament estiguin d'acord, per tal de mantenir viu el debat i fer l'esforç de posar-se a la pell de les persones amb diferents opinions.
- Moderem el debat dinamitzant-lo amb les afirmacions i preguntes dels post-its o d'altres que tinguem preparades, assegurant que se segueixin les regles de la peixera i controlant el temps.

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT:

- Fem una recerca sobre persones que han defensat la llibertat d'informació, expressió i opinió arreu del món (periodistes, activistes de drets humans, ciberactivistes, artistes).
- Fem un article d'opinió en relació al que hem après amb aquesta activitat sobre la participació i ho publiquem al blog del nostre centre educatiu.
- Explorem altres maneres més artístiques d'expressar les nostres opinions i fer denúncia, com ara amb el rap, amb l'Activitat 05 d'aquesta guia.

reflexionem!

---

activitat 05

RAP CONTRA LA DISCRIMINACIÓ

DESENVOLUPAMENT:

1.- Comencem l'activitat activant els coneixements previs de l'alumnat sobre el tema RAP i HIP-HOP amb preguntes com ara: Què és el rap? Quina diferència hi ha entre rap i hip hop? D'on és originari? Quins temes predominen a les seves lletres? Quins grups coneixen? Quin grups els agrada escoltar d'aquest estil similar o d'estils semblants?

2.- Si ens fixem en l'origen del rap, aquest cerca l'expressió d'una discriminació acompanyada de missatges on s'ofereix alternativa. Demanem a les persones participants que busquin i reconeguin entre els seus grups favorits (d'estils vinculats al rap) estrofes que posin de manifest els valors de poder (apoderament de persones o col·lectius desfavorits) i de superació.

3.- REFLEXIONEM:

· Com ens fan sentir les lletres dels grups que escoltem?

· Ha estat fàcil trobar aquests valors en els grups / rapers que escoltem nosaltres?

· De quins col·lectius parlen? D'on són aquestes persones? Existeixen a prop seu persones o col·lectius discriminats? Quins?

· I al nostre voltant? Quines persones o col·lectius pateixen discriminació?

· Si haguéssim de fer un rap sobre un tema de discriminació que ens preocupi, quin seria?

4.- Després de la pluja d'idees incitada per la darrera pregunta fem petits grups a partir dels interessos sobre el que volen parlar.

reflexionem!

OBJECTIUS:

- Reconèixer el dret a la no discriminació
- Apropar-se a l'art com a eina de denúncia de vulneració de drets humans
- Reflexionar sobre les discriminacions properes i expressar-les de manera rimada

EDAT: 12+

TEMPS: De 90 a 120 minuts

COMPETÈNCIES:

- Social i ciutadana
- Comunicativa, lingüística i audiovisual
- Coneixement i la interacció amb el món físic
- Autonomia, iniciativa personal i emprenedoria
- Artística i cultural
- Digital

MATERIALS:

- Ordinador, projector i pantalla
- Enllaç als següents vídeos:
  - ["Se buscan valientes"](#) de Langui
  - ["Diversitats"](#) de Jeebli amb joves de Rubí
  - ["Brides for Sale"](#) ("Novias en venta") de Sonita Alizadeh

5.- Compartim amb l'alumnat tres exemples de rap amb missatge (veure material). Mirem cada vídeo i REFLEXIONEM després de cada visionat:

· Com ens fa sentir aquest videoclip?

· Quines imatges l'acompanyen?

· De què parla la lletra? Es vincula a algun motiu de discriminació? I a algun dret humà?

6.- Per grups, intentem crear un rap. Comencem per fer una pluja d'idees d'aquells elements que volem que surtin. Ens aquest punt es poden recuperar frases que han agradat dels rapers que segueixen. Una característica del rap és l'ús de rimes sobre una base rítmica musical: mirem de trobar-les a partir d'aquells elements que segur volem que apareguin. En el procés de creació es pot partir d'un ritme o backbeat (fàcil de trobar a internet o d'un que ja coneguim tots) i afegir posteriorment la lletra, o bé crear una lletra rimada i afegir posteriorment el backbeat.

7.- Compartim els raps creats per cada grup en plenària.

RECOMANACIONS:

- El rap és l'element oral i de recitar que defineix el Hip-Hop, juntament amb el Grafiti, el Break Dance i el Djing. El Hip-Hop és una cultura urbana que neix a la dècada dels 70 entre els joves afroamericans i d'origen hispà al barri del Bronx a Nova York (Estats Units) com a denúncia de les desigualtats socials en els barris marginals del país, inicialment com una forma d'auto-expressió que proposa reflexionar i proclamar una alternativa. Posem èmfasi en aquest element dels seus orígens ja que en l'actualitat existeix un creixement de diversos estils en cadascun dels quatre elements, adaptant-se sempre amb nous contextos i noves influències; i no sempre manté aquest focus. Sovint els límits entre els nous gèneres i les definicions no són clares.

- Treballem prèviament la història del rap i el hip-hop al món i a l'Estat espanyol. Trobem alguna informació i exemple de treball fets per alumnat, com ara aquesta [presentació](#).

- Per tal de reflexionar sobre els motius de discriminació contra les minories realitzem en una sessió prèvia l'Activitat 07 d'aquesta guia.

- Per tal de reflexionar sobre la llibertat d'expressió realitzem en una sessió prèvia l'Activitat 04 d'aquesta guia.

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT:

· Investiguem sobre la figura del defensor de drets humans [Leonard Rentería](#), escoltem els seu rap "[Así se la canta](#)" i llegim el següent [article](#) per entendre el context de la seva canço.

· Coneixem a la defensora [Candy Chévez](#), que també treballa amb joves i a través de disciplines artístiques.

· Coneixem més a fons el cas de la rapera de l'Afganistan, Sonita Alizadeh, i la seva condició de persona refugiada amb l'Activitat 08 d'aquesta guia.

activitat 06

ASSETJAMENT AL CARRER

DESENVOLUPAMENT:

1.- Proposem fer una pluja d'idees entre totes les persones participants sobre què és assetjament al carrer per conèixer les idees i els coneixements previs del grup. Anem apuntant a la pissarra perquè es puguin anar comentant durant la dinàmica. Veure situacions d'assetjament en material complementari.

2.- REFLEXIONEM:

- Alguna persona del grup ha viscut alguna de les situacions plantejades?
- Coneixeu alguna persona fora del grup que hagi viscut alguna de les situacions?
- Qui les ha viscut més, homes o dones? De quina edat?
- Quines sensacions, sentiments i emocions us provoquen aquestes situacions o creieu que provoquen a les persones que les viuen?
- Algunes d'aquestes situacions ens costa identificar-les com assetjaments? Per què?

3.- Demanem a les persones participants que es col·loquin en rotllana de forma que tot el grup miri cap a dins de la rotllana. Expliquem que es llegiran un seguit de situacions (veure mesures d'autoprotecció en el material complementari) i que cada cop que les persones hagin viscut la situació plantejada hauran de fer dos passes endavant a dins de la rotllana.

4.-

Després de cada frase es REFLEXIONEM:

- Us ha passat freqüentment?
- Ho veieu com accions normalitzades?
- Com us sentiu quan us trobeu en aquestes situacions?
- Ara que he escoltat a les meves companyes, he canviat de parer i de posició? (tant les persones que estan dins de la rotllana com les que estan fora)

OBJECTIUS:

- Identificar els diferents tipus d'assetjament a l'espai públic que pateixen les noies i les dones.
- Identificar les estratègies d'autoprotecció que posen en pràctica principalment les noies i les dones.
- Reflexionar sobre aquests tipus d'assetjament i aquestes mesures com a expressió de les desigualtats de gènere i les violències masclistes.

EDAT: 14+

TEMPS: 60 minuts

COMPETÈNCIES:

- Social i ciutadana
- Comunicativa, lingüística i audiovisual
- Coneixement i la interacció amb el món físic
- Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria

MATERIALS:

- Situacions d'assetjament i mesures d'autoprotecció (veure material complementari)
- Pissarra i retoladors

reflexionem!

RECOMANACIONS:

- Realitzem prèviament [l'Activitat 06 de les fitxes pedagògiques CDDH Primavera 2018](#) per tal de distingir entre les categories de sexe, identitat i rols de gènere i orientació sexual i reflexionar sobre els estereotips de gènere: com es creen i com es reproduïxen.

- Al Pas 1 poden haver-hi persones que declarin haver viscut aquelles situacions per raons vinculades a l'ètnia (racistes) o l'orientació sexual (homòfobes), per exemple, més enllà del fet de ser homes o dones. En aquests casos, pot ser interessant visibilitzar com el gènere es creua amb altres eixos de discriminació (com, per exemple, l'ètnia o l'orientació sexual), i com una dona pot patir agressions al carrer pel fet de ser dona, però també per la seva orientació sexual o el seu color de pell (interseccionalitat).

- Si en el grup hi ha persones que han estat víctimes d'assetjament per la seva orientació sexual o identitat o rol de gènere, hem de ser especialment curosos a l'hora de tractar el tema i valorar si la persona i el grup estan preparats emocionalment per parlar sobre situacions personals.

- Tot i així, i donat que la temàtica és delicada i posa en joc la vivència de les persones participants, és important desenvolupar la dinàmica en un clima de respecte i escolta.

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT:

· Fem recerca sobre quines campanyes de sensibilització sobre l'assetjament i les violències quotidianes de gènere a l'espai públic existeixen a prop nostre.

· Fem una proposta d'acció denúncia de la situació d'assetjament masclista a l'espai públic mitjançant les xarxes socials.

· Coneixem la defensora [Amanda Quijano](#), que treballa en l'àmbit de defensa dels drets sexuals i reproductius de les dones.

NOTA: Activitat basada els mòduls 1 i 2 del recurs pedagògic ["Violència Masclista a l'espai públic"](#) produït pel Centre per la Igualtat i Recursos per a les Dones de l'Ajuntament de Barcelona i el·laborat per Fundació Surt.

MATERIAL COMPLEMENTARI

PAS 1.- Situacions d'assetjament a l'espai públic:

- Alguna vegada caminant pel carrer i un home m'ha mirat fixament amb expressió lasciva
- Alguna vegada en un mitjà de transport algun home s'aprofitat de l'aglomeració de persones per apropar-se massa i enganxar-se al meu cos
- Alguna vegada caminant per un carrer algú o algú grup de nois m'han dit "floreteres"
- Alguna vegada caminant per un carrer algú m'ha xiulat
- Algú et diu "floreteres" o et xiula pel carrer i comença a insultar-te si no li fas cas.
- Alguna vegada he tingut que aguantar la vista d'un home que s'està tocant els genitals davant meu
- Alguna vegada tornant a casa sola de nit, m'han seguit pel carrer

PAS 3.- Mesures d'autoprotecció a l'espai públic:

- Alguna vegada he modificat els meus recorreguts per no passar per davant de determinats llocs que em generen incomoditat, inseguretat o por.
- Alguna vegada he modificat els meus recorreguts per no passar per davant de determinades persones que em generen incomoditat, inseguretat o por.
- Alguna vegada he tornat a casa més aviat del que volia perquè es feia massa tard i no em sentia segur/a
- Alguna vegada m'he fixat en la manera en què em vesteixo, per no atreure massa l'atenció i sentir-me més segur/a.
- De nit, per estar més tranquil·la, he buscat alguna persona que m'acompanyés a casa per no tornar-hi sol/a.
- Alguna vegada he fet veure que parlava per telèfon al veure alguna persona que em generava sensació d'inseguretat per donar la sensació de que no estava sola.
- Alguna vegada he agafat un taxi (enlloc del metro) per tornar a casa perquè em produïa inseguretat caminar des de la boca del metro fins a l'entrada de casa.
- Alguna vegada he accelerat el pas i no m'he sentit tranquil·la al notar alguna persona que caminava darrera meu.

activitat 07

QUI ES QUEDA ENRERE?

DESENVOLUPAMENT:

1. Expliquem que aquesta activitat és un joc de rol i creem un ambient tranquil. Convidem a les persones participants a asseure's (preferiblement en el sòl) i a romandre en silenci durant una estona, fent respiracions profundes amb els ulls tancats.

2. Repartim les targetes de rols a les participants i els hi demanem que les llegeixin, les guardin i no les mostrin a ningú. Per ajudar a les participants a construir un retrat dels seus rols i de les seves vides, els convidem a pensar un nom pel seu personatge i llegim alguna de les següents preguntes amb pauses, mentre escoltem música suau de fons:

- Com era la teva infantesa?
  - En quin tipus de casa vas viure? Quantes persones hi vivíeu? Qui formava part de la teva família?
  - Quina classe de jocs vas jugar? Amb qui jugaves? Què t'agradava fer?
  - Anaves a l'escola? A quina escola? Quines matèries t'agradaven més?
  - Quin tipus de treball tenien els teus pares?
  - Què fèieu durant les vacances?
- Com és la teva vida diària ara?
  - On vius? Amb qui?
  - La teva família és diferent a la de la infantesa? I els teus amics o amigues?
  - Treballes? En què? Amb els diners que guanyes en tens prou per cobrir les teves despeses?
  - Què fas al matí, a la tarda, a la nit?
  - Què fas en el teu temps lliure? Què fas en les teves vacances?
- Què et fa feliç? Què t'emociona? Què t'enfada? Què et posa trist? A què tens por?

OBJECTIUS:

- Promoure l'empatia amb les persones que pertanyen a minories ètniques, religioses, lingüístiques i socials
- Fomentar la comprensió de la diversitat i les relacions interculturals
- Prendre consciència sobre la desigualtat d'oportunitats a la societat

EDAT: 14+

TEMPS: De 60 a 90 minuts

COMPETÈNCIES:

- Social i ciutadana
- Comunicativa, lingüística i audiovisual
- Coneixement i la interacció amb el món físic

MATERIALS:

- Targetes de rols i situacions (veure material complementari)
- Un espai obert
- Un aparell d'àudio i música tranquil·la i suau.

3. Demanem a les participants que romanguin en silenci absolut formant una fila, un al costat de l'altre (com en una línia de partida). Els hi fem saber que es llegirà una llista de situacions. Cada vegada que puguin contestar "sí" a la situació, hauran de fer un pas al capdavant. En cas contrari, hauran de romandre en el lloc on estan i no moure's. Si la frase pot ser certa per a aquesta persona que estan imaginat, llavors, han d'avançar un pas endavant. Si no, s'han de quedar quiets.

4. Llegim les situacions d'una a una. Es fa una pausa entre elles per donar temps a les participants que facin, o no, un pas al capdavant i tirar una mirada al voltant per fixar-se en les posicions de les altres participants. Les convidem a respirar profundament cada vegada que decideixen sobre una situació i revisin com se senten i com està el seu cos.

5. Al final, convidem a les participants a fixar-se en les seves posicions finals. Llavors els hi donem un parell de minuts per sortir del rol abans de passar a la reflexió (per exemple: respirant, comptant fins a tres i dient en veu alta el seu nom propi).

6.- REFLEXIONEM:

- Què ha passat en aquesta activitat? Com us sentiu? Com està el vostre cos?
- Us ha estat fàcil o difícil de fer el rol que us ha tocat? Per què?
- Com us heu construït la identitat d'aquesta persona a qui representàveu? Us heu inspirat en alguna persona?
- Com us heu sentit imaginant-vos com aquesta persona? Tenia quelcom amb comú amb vosaltres?
- Com us heu sentit quan fèieu un pas endavant? I quan no?
- Si fèieu passes endavant sovint, quan us heu adonat que la resta no avançaven tant com vosaltres?
- Per què creieu que la persona que representàveu avançava o no avançava?
- Heu sentit en cap moment que no es respectaven o que es vulneraven els vostres drets humans?
- Creieu que això que ha passat aquí passa també en el món que vivim? Per què creieu que passa?
- Què fa que algunes persones tinguin més o menys oportunitats que a d'altres? Què fa que hi hagi desigualtats socials?

RECOMANACIONS:

- Modifiquem o creem les pròpies targetes de rol de manera que siguin properes a la realitat de les participants i al context actual, mantenint l'equilibri de gènere i diversitat i tenint cura d'evitar posar en evidència participants que es puguin trobar en una situació personal que pugui ser massa semblant a la d'una targeta de rol en concret.
- Per tal d'emfatitzar l'impacte de veure com va creixent la distància entre les persones participants, adaptem els rols de manera que només unes poques persones puguin avançar, és a dir, que puguin contestar «sí».
- Parem especial atenció a les participants que es puguin trobar inquietes, tocades emocionalment, que no aconseguixin sortir del rol un cop acabat l'exercici, o que mostrin un comportament poc habitual, i intentem parlar individualment amb aquestes persones.

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT:

- Investiguem sobre la [Sonia Mankongo](#) i les minories amb les que ella treballa.
- Realitzem l'Activitat 10 d'aquesta guia per conèixer les persones defensores del Programa Primavera CDDH 2019, i posem atenció sobre com els col·lectius amb els que treballen tenen desigualtat d'oportunitats davant la societat.
- Realitzem l'Activitat 08 d'aquesta guia per tal de treballar les construccions dels personatges basades en prejudicis i de tendència victimitzadora.
- Fem una recerca sobre les minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques que hi ha al municipi: quines dificultats, oportunitats i reptes tenen, quines aportacions fan a la comunitat i quins deures i responsabilitats tenen cap a aquestes persones elles mateixes, la comunitat i el govern. Convidem a representants de minories o de grups de suport presents al municipi per tal que comparteixin les seves dificultats, reptes i aportacions.

continuem!

activitat 08

INVESTIGUEM PERSONES RELLEVANTS

DESENVOLUPAMENT:

1.- Dividim l'alumnat en grups per fer recerca sobre una persona rellevant: informació sobre la seva vida i del motiu de la seva rellevància. Cada grup es centra en un personatge diferent. L'element que tenen totes en comú és el fet d'haver-se vist forçades a abandonar el país en què van néixer o vivien, però no cal desvetllar-ho encara.

2.- Compartim els resultats de la recerca. Per visualitzar els personatges a nivell històric s'ubiquen tots en una línia del temps comuna.

3.- REFLEXIONEM:

· Com us sentiu cap a aquestes persones de les que heu parlat?

· Havíeu sentit a parlar d'aquestes persones abans d'iniciar la recerca? Per què les recordem avui encara o se'n parla avui en dia?

· Què tenen en comú totes aquestes persones? Ho sabíeu? Us ho esperàveu?

· Per quines diferents raons van marxar del seu país? Creieu que tenien dret a anar a un altre país on no patissin allò?

· Heu trobat informació de com es sentien aquestes persones en haver de deixar el seu país? Quines dificultats creieu que van patir en el seu viatge?

· Com creieu que les van rebre els països d'acollida? I a aquelles persones anònimes, que no són "tan importants"? Quin tipus d'ajuda pot donar la societat d'acollida?

OBJECTIUS:

- Promoure l'empatia amb les persones que pertanyen a minories ètniques, religioses, lingüístiques i socials
- Fomentar la comprensió de la diversitat i les relacions interculturals
- Prendre consciència sobre la desigualtat d'oportunitats a la societat

EDAT: 14+

TEMPS: De 60 a 90 minuts

COMPETÈNCIES:

- Social i ciutadana
- Comunicativa, lingüística i audiovisual
- Coneixement i la interacció amb el món físic

MATERIALS:

- Targetes de rols i situacions (veure material complementari)
- Un espai obert
- Un aparell d'àudio i música tranquil·la i suau.

· Què va aportar el canvi forçat de país a la persona que fugia? És possible que el país que d'acollida guanyés alguna cosa?

· Hi ha res a casa nostra que tinguem gràcies a l'arribada de persones d'altres països?(menjar, habilitats, esports, etc.)

· En els últims anys s'ha parlat molt a les notícies sobre les persones refugiades que venen de Síria. És un fenomen nou? Només passa a Síria?

· Aquesta recerca ha canviat d'alguna manera la opinió que teníeu de les persones refugiades?

reflexionem!

RECOMANACIONS:

- Aprofitem per introduir què és una persona refugiada i la diferència entre conceptes (migrant, refugiat/a i sol·licitant d'asil), la seva protecció internacional i el procediment d'asil a l'Estat espanyol. Podem trobar més informació al [Diccionari d'Asil de Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat](#).

- La durada de la recerca es pot adaptar a les necessitats temporals ja que pot fer-se prèvia a la realització de l'exercici, de manera més aprofundida. Igualment la presentació de cada grup pot adaptar-se a les competències que calgui desenvolupar segons l'assignatura, o fins i tot en l'elecció de nous personatges específicament segons el seu àmbit d'actuació. És fàcil trobar informació sobre totes les persones en línia, però és important recomanar contrastar les fonts i cercar-ne en més d'una.

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT

· Investiguem més sobre el conflicte o situació concreta que va originar la marxa o fugida de cada personatge: Quantes persones van marxar pel mateix motiu ser? Cap a on van marxar? Quina va ser la seva sort?

· En [Hassanna Aalia](#), refugiat sahrauí, i l'[Edda Pando](#), activista per persones refugiades i població migrant, són dues de les persones defensores convidades del Programa CDDH Primavera 2019. Podem vincular aquesta activitat a la presentació de totes les Persones Defensores del Programa amb l'Activitat 10 d'aquesta guia.

· Per més informació sobre el conflicte del Sàhara (Hassanna Aalia i Mariem Hassan), treballem l'Activitat 09 d'aquesta guia.

· Aprofundim en les persones artistes que han aparegut a l'activitat treballant sobre l'art com a eina de denúncia amb l'Activitat 05 d'aquesta guia; o l'art com a motiu de persecució amb l'Activitat 04 d'aquesta guia.

activitat 09

SOTA LA SORRA DEL DESERT

DESENVOLUPAMENT:

1.- Demanem a les persones participants quins coneixements tenen sobre el conflicte del Sàhara Occidental.

2.- Disposem al terra o en unes taules en mig de la rotllana una sèrie d'objectes (o imatges dels objectes) que hi ha als campaments de refugiades i que ens parlaran del conflicte: objectes identitaris del poble sahrauí, objectes quotidians, objectes controvertits i objectes que també els utilitzem nosaltres.

3.- Demanem a les persones participants que triïn un objecte i que escriguin en un paper què significa per a elles l'objecte triat: records, simbologia, sensacions, emocions o valors que li transmet aquell objecte. (Exemple: per a mi la bicicleta té el valor de l'ecologia, em transmet llibertat, vacances, estiu...).

4.- Es formen grups segons els objectes triats i dins de cada grup comparteixen les raons per les que han triat aquell objecte. Després en plenària, cada grup comparteix amb la resta de grups.
5.- Visualitzarem els vídeos esmentats per fer una breu explicació contextual del conflicte del Sàhara Occidental i de la situació dels camps de refugiades sahrauís (veure materials).

6.- Tornem als grups segons els objectes triats i proposem que reflexionin sobre quins valors o significats poden tenir per a la població sahrauí que viu en camps de refugiades i quins drets humans creuen que representen i que són vulnerats. Els hi repartim a cada grup una còpia de la Declaració Universal dels Drets Humans (veure enllaç a materials).

7.- En plenària, cada grup comparteix quins creuen que són els valors i drets humans relacionats de l'objecte triat per a la població sahrauí refugiada (veure el quadre en material complementari).

OBJECTIUS:

- Conèixer el conflicte del Sàhara Occidental i la vulneració dels drets humans als campaments de refugiades sahrauís.
- Reflexionar sobre la relació entre drets humans i necessitats.

EDAT: 12+

TEMPS: De 90 a 120 minuts

COMPETÈNCIES:

- Social i ciutadana
- Comunicativa, lingüística i audiovisual
- Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria

MATERIALS:

- Objectes (reals) o impressions de les il·lustracions d'objectes (veure material complementari)
- Paper i bolígraf per a cada participant
- Còpia per a cada grup de la versió adaptada de la [Declaració Universal dels Drets Humans](#) (Manual d'Educació en Drets Humans amb infants: Petit Compass)
- Ordinador, projector i pantalla
- Enllaç vídeos sobre el conflicte del Sàhara Occidental:
  - o [Breve historia del Sahara](#) - Fragmento de Hijos de las nubes (2012) (2:53)
  - o [Latituds: Refugiats al Sàhara \(2010\)](#) - CCMA (fins el minut 20:23)

reflexionem!

8.- REFLEXIONEM:

- Com em sento després d'haver reflexionat sobre el significat d'aquest objecte?
- Hi ha alguna similitud o diferència entre el meu significat i el que pot tenir per a una persona refugiada?
- Quins objectes representen necessitats per viure i desenvolupar-se com a persona?
- Quines vulneracions de drets humans creiem que es donen en els camps de refugiades sahrauís?
- Quins creieu que en són els principals responsables d'aquestes vulneracions? I de que el conflicte estigui estancat?
- Quin és el paper de les dones en els camps de persones refugiades?

RECOMANACIONS

- Per tal de reflexionar sobre la relació entre necessitats i els drets humans realitzem en una sessió prèvia l'Activitat 01 d'aquesta guia.
- Per tal de familiaritzar-se amb els drets civils i polítics i amb el Pacte Internacional que els recull realitzem en una sessió prèvia l'Activitat 02 d'aquesta guia.
- Per tal de tenir més informació sobre el conflicte, llegim el [Llibret Comunicació contra l'oblit: Sàhara \(2010\)](#) - Servei Civil Internacional (ENLLAÇ)

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT

- Fem una recerca sobre el conflicte del Sàhara i la situació de les persones refugiades als camps sahrauís, i investiguem sobre [Hassanna Aalia](#), activista sahrauí refugiat a Espanya.
- Seguim reflexionant sobre persones refugiades amb l'Activitat 08 d'aquesta guia.
- Partint dels objectes prèviament triats, cada grup fa una obra artística per tal d'expressar les seves emocions i la seva denúncia de la vulneració dels drets humans al conflicte del Sàhara Occidental i als camps de refugiades.

NOTA: Activitat basada en "[Sota la sorra del desert: el conflicte oblidat del Sàhara](#)" de Grup Eirene.

activitat 10

CIUTATS DEFENSORES – PERSONES DEFENSORES

DESENVOLUPAMENT:

1.- Demanem al grup quins són els seus "herois i heroïnes" i en fem una llista a la pissarra. Podem demanar per quin motiu ho són i anotem la paraula relacionada al costat del nom.

2.- Repartim una tarja a participant. Els expliquem que les targes parlen sobre 5 persones (pot variar segons el nombre del grup) i que han de formar aquest nombre de grups, assegurant-se que totes les targes del grup parlen sobre la mateixa persona. A cada personatge li correspon una família de 5 targes: 1 fotografia amb una cita de la persona i el seu nom, i 4 fragments de la seva biografia.

3.- Donem temps per tal que les persones participants gestionin la creació dels grups i els demanem que ho facin sense parlar. Un cop s'han format els grups els donem temps per rellegir totes les targes i assegurar-se que parlen sobre la mateixa persona. Els convidem a fer canvis si cal.

4.- REFLEXIONEM I:

· Ha estat fàcil organitzar-vos? Quines estratègies heu seguit per fer els grups? Hauria estat més fàcil si haguéssiu pogut parlar?

· En els grups petits ha estat igual de fàcil la comunicació?

· Aquelles persones que heu rebut una fotografia, quina ha estat la vostra primera impressió? Ha canviat quan ho heu lligat a un altre tipus d'informació?

· Aquelles persones que teníeu una cita, que us ha semblat al principi? I quan teníeu més informació?

· I a la resta, que teníeu textos més llargs, com ha canviat la vostra primera impressió un cop heu pogut llegir-les totes juntes?

· Quina informació de les targes us ha facilitat fer vincles amb les targes dels vostres companys/es?

OBJECTIUS:

- Conèixer les persones defensores del programa "Ciutats Defensores de Drets Humans" Primavera 2019
- Promoure curiositat i respecte sobre els drets humans
- Desenvolupar competències de gestió de la informació, cooperació i treball en equip

EDAT: 12+

TEMPS: De 90 a 120 minuts

COMPETÈNCIES:

- Social i ciutadana
- Comunicativa, lingüística i audiovisual
- Coneixement i la interacció amb el món físic
- Artística i cultural

MATERIALS:

- Còpies de les targes retallades (veure material complementari): Escollim 4 o 5 activistes (segons el nombre de participants), assegurant-nos d'incloure aquelles defensores que vindran a la nostra ciutat. Hi ha 5 targes per activista (per grups no múltiples de 5 podeu fotocopiar algunes CITES repetides)
- Una còpia de la Declaració Universal dels Drets Humans per cada grup
- Una fotocòpia (o accés a la web) dels articles que estan al [Dossier del projecte Ciutats defensores 2019](#)
- Un mapa del món
- Cartolines DIN A3 de colors diferents i gomets del mateix color
- Retoladors i pegament

5.- Donem temps per a que els grups aprofundeixin sobre la persona que els ha tocat i la vulneració de drets humans a la que fa front, fent servir els articles que estan al Dossier del Programa CDDH Primavera 2019 (veure enllaç al material). Hauran de presentar-la amb les seves paraules, amb el suport d'un pòster que haurà d'incloure (com a mínim):

– Les paraules clau sobre el problema que afecta a la persona

– Quins drets humans estan en joc? (els animem a que consultin la Declaració Universal dels Drets Humans).

6.- De manera molt breu (3 minuts) cada grup haurà de presentar aquestes persones. En acabar la presentació, posaran al mapa del món un gomet (del color del seu pòster) al país o països on succeeix l'acció de la que han parlat.

7.- REFLEXIONEM II:

- Sabíeu d'aquestes persones abans?
- Hi ha cap informació que us ha sorprès? Què ha estat el que més us ha xocat?
- Després d'escoltar les presentacions i veure el mapa, quina impressió teniu sobre la situació dels drets humans al món?
- Hi ha diferència o similitud entre els herois i les heroïnes de la llista que heu fet a l'inici de la classe i els de les targetes? Quines?
- Què fa a una persona heroi o heroïna? Quines característiques té? Ha canviat la vostra percepció del que és ser un heroi o heroïna?
- Com creieu que actuaríeu vosaltres si haguéssiu estat a la pell d'aquestes persones?
- Cal posar la teva vida en perill ("fer-se l'heroi o heroïna") per defensar els drets humans? Quines accions podem dur a terme si els nostres drets humans són vulnerats?

RECOMANACIONS:

- Cal recordar que, tot i que els drets humans són inalienables i els tenim tots els éssers humans pel fet de ser persones, massa sovint hi ha persones que no els respecten. Els drets humans que es respecten avui en dia són el resultat de la feina feta per moltes persones abans de nosaltres i moltes altres que dia a dia actualment segueixen treballant per a la seva defensa. Moltes d'aquestes persones són anònimes i tot gra de sorra compta.

- És important insistir en que ningú no s'hauria de sentir pressionat a prendre partit de la mateixa manera que aquests activistes ho han fet. Hi ha moltes formes de defensar, protegir i promocionar els drets humans, i cada persona ha d'escollir el camí que més connecti amb les seves competències i creences, com ara col·laborar a través de ONG existents, organitzant peticions o fent pressió directa per canviar algun tema proper.

PROPOSTES DE CONTINUÏTAT:

· Investiguem sobre persones referents de la defensa dels drets humans al llarg de la història i també actuals al nostre barri o municipi.

· Creem nous pòsters per completar els ja existents i creem una galeria visual (exposició) de persones defensores dels drets humans.

NOTA: Activitat basada en «[Luchadores por los derechos](#)» de *Manual de Educación en Derechos Humanos con jóvenes: Compass del Consell d'Europa*, traduït per l'INJUVE - Instituto Nacional de Juventud.

reflexionem!

material complementari

ACTIVITAT 2: ESCOLLIM

**DRET A LA LLIURE
DETERMINACIÓ DELS
POBLES**

Article 1 PIDCP

**DRET A LA IGUALTAT
ENTRE HOMES I DONES**

Article 3 PIDCP

**DRET A NO
SER SOTMÈS A
L'ESCLAVITUD NI A
TREBALLS FORÇOSOS**

Article 8 PIDCP

**DRET A LA LLIBERTAT
I SEGURETAT DE LA
PERSONA I A NO
SER ARRESTAT O
DETINGUT DE MANERA
ARBITRÀRIA**

Article 9 PIDCP

**DRET A LA PRIVACITAT I
A LA SEVA PROTECCIÓ
PER LA LLEI**

Article 17 PIDCP

**DRET A LA LLIBERTAT
DE PENSAMENT,
CONSCIÈNCIA I RELIGIÓ**

Article 18 PIDCP

**DRETS DELS INFANTS
A GAUDIR DE MESURES
DE PROTECCIÓ PER
PART TANT DE LA
SEVA FAMÍLIA, DE LA
SOCIETAT I DE L'ESTAT**

Article 24 PIDCP

**DRET A PARTICIPAR
EN ELS ASSUMPTES
PÚBLICS, AL VOT I A
SER ELEGIT I ACCEDIR
AL SERVEI PÚBLIC**

Article 25 PIDCP

ACTIVITAT 2: ESCOLLIM

**DRET A LA VIDA I A LA
SUPERVIVÈNCIA**

Article 6 PIDCP

**DRET A NO SER
SOTMÈS A TORTURES
NI PENES DE TRACTE
CRUEL, INHUMÀ O
DEGRADANT.**

Article 7 PIDCP

**DRET A LA LLIBERTAT I
AL LLIURE MOVIMENT**

Article 12 PIDCP

**DRET A LA IGUALTAT
DAVANT LA LLEI, I
A LA PRESUMPCIÓ
D'INNOCÈNCIA FINS
QUE ES PROVI LA
CULPABILITAT**

Article 14 PIDCP

**DRET A LA LLIBERTAT
D'OPINIÓ I EXPRESSIÓ**

Article 19 PIDCP

**DRET A LA LLIBERTAT
D'ASSOCIACIÓ**

Article 22 PIDCP

**DRET A LA IGUALTAT
DAVANT LA LLEI A UNA
MATEIXA PROTECCIÓ**

Article 26 PIDCP

**DRET DE LES MINORIES
RELIGIOSES, ÈTNIQUES O
LINGÜÍSTIQUES A GAUDIR
DE LA SEVA CULTURA,
PRACTICAR LA SEVA RELIGIÓ
I FER SERVIR LA SEVA
PRÒPIA LLENGUA**

Article 27 PIDCP

ACTIVITAT 7: QUI ES QUEDA ENRERE?

PROPOSTES DE TARGETES DE ROLS

Ets una noia que va venir a Catalunya de El Salvador fugint de la violència de la mara a la que pertanyies.

Ets una estudiant universitària, filla del gerent d'una oficina bancària

Ets una dona amb VIH positiva portada amb engany des d'Ucraïna per tràfic de blanques

Ets una persona discapacitada que només es pot moure en cadira de rodes

Ets un refugiament d'Afganistan i no has pogut reunir encara la teva família

Ets una persona addicta a l'heroïna que ha estat varies vegades a rehabilitació

Ets una noia roma que mai va acabar l'escola i que es dedica a la venda ambulat

Ets una persona a qui han diagnosticat una malaltia mental

Ets l'únic noi d'origen pigmeu del teu institut que acaba d'arribar després del reagrupament de la teva família

Ets la filla de l'ambaixador de Noruega en el país on vius

Ets una dona lesbiana educada en l'islam pels teus pares que van emigrar des de Marroc

Ets fill d'un immigrant xinès que té un pròsper comerç de menjar ràpid

Ets una persona gran que va migrar als Estats Units des d'una comunitat indígena a Chiapas (Mèxic)

Ets el propietari d'una empresa d'importacions i exportacions divorciat

ACTIVITAT 7: QUI ES QUEDA ENRERE?

PROPOSTES DE SITUACIONS

- Mai has passat per una dificultat financera greu.
- Tens un habitatge adequat amb electricitat, aigua, telèfon i televisor.
- Pots utilitzar i beneficiar-te d'internet.
- Sents que el teu idioma, religió i cultura són respectats en la societat en la qual vius.
- Pots parlar i llegir la teva llengua materna més enllà del teu àmbit familiar.
- Sents que la teva opinió en assumptes socials i polítics són importants, i que els teus punts de vista són escoltats.
- Altres persones et consulten sobre diferents assumptes
- No tens por de ser detingut per la policia.
- Saps a on anar per demanar consell i ajuda quan ho necessites.
- Tens protecció social i mèdica adequada a les teves necessitats.
- Pots anar de vacances una vegada a l'any.
- Pots convidar als teus amics i amigues a sopar a casa teva.
- Mai t'has sentit discriminada a causa de la teva identitat de gènere o orientació sexual.
- Sents que pots estudiar i pots escollir la teva professió.
- No tens por a ser assetjat/da o atacat/da als carrers, mitjans o xarxes socials.
- Pots votar en les eleccions nacionals i locals.
- Pots celebrar les festes religioses més importants amb els teus familiars i amistats.
- Pots participar en un seminari internacional o anar de vacances a l'estranger.
- Pots anar al cine, teatre o concerts almenys una vegada al mes.
- No tens por pel teu futur o el dels teus fills i/o filles.
- Pots comprar roba nova almenys una vegada cada tres mesos.
- Pots enamorar-te de la persona de la teva elecció sense prejudicis socials.
- Pots anar de la mà de la teva parella al carrer sense por a agressions o insults.
- Sents que les teves competències són apreciades i respectades en la societat en la qual vius.
- Tens una vida interessant i ets positiu sobre el teu futur.

ACTIVITAT 8: INVESTIGUEM PERSONES RELLEVANTS

COGNOM, NOM	RELLEVÀNCIA	DATES	CONFLICTE / SITUACIÓ
Al-Ali, Naji	Dibuixant, ninotaire i artista	1938 - 1987	Ocupació d'Israel a Palestina
Alizadeh, Sonita	Rapper	1997	Règim Taliban / Matrimoni forçat
Allende, Isabel	Escriptora i periodista	1942	Cop d'estat
Dirie, Waris	Model, activista contra la MGF	1942	Matrimoni forçat
Einstein, Albert	Científic	1879 - 1955	2a Guerra Mundial
Gil, Gilberto	Músic	1942	Conflicte: Dictadura militar
Hassan, Mariem	Enfermera, cantant i	1958 - 2015	Conflicte Sàhara occidental
Kokoschka, Oscar	Pintor i poeta, activista	1886 - 1980	2a Guerra Mundial
Machado, Antonio	Escriptor	1875 - 1939	Guerra Civil Espanyola
Mardini, Yusra	Nedadora	1998	Guerra Civil Síria
Menchú, Rigoberta	Lider indígena	1959	Guerra Civil Guatemala
Mika (Michael Holbrook Penniman Jr.)	Cantant	1983	Guerra Civil Líban
Rodoreda, Mercè	Escriptora	1908 - 1983	Guerra Civil Espanyola / 2a Guerra Mundial
Snowden, Edward	Informàtic i analista	1983	Violació de drets de la llibertat d'expressió i del dret a la informació per part dels Estats Units
Yotanka, Tatanka (Sitting Bull)	Líder indígena / polític i espiritual	1831 - 1890	Ocupació del territori sioux per l'exercit estadunidenc
Yousafzai, Malala	Estudiant, bloguera i activista	1997	Règim Taliban / Violació de drets de la llibertat d'expressió

Taula de referència per al professorat

NASCUT	REFUGIAT A (PASSANT PER)	MOTIU FUGIDA
Palestina	Líban (Líbia, Arabia Saudita)	Conflicte Nacionalitat
Afganistan	USA (Iran)	Conflicte Persecució per la pertinença a un determinat grup social: dona (Matrimoni forçat) i professió
Perú (xilena)	Veneçuela	Persecució per opinions polítiques
Somàlia	Regne Unit	Persecució per la pertinença a un determinat grup social: dona
Alemanya	USA	Persecució per religió (jueu)
Brasil	Regne Unit	Persecució per opinions polítiques
Sàhara occidental	Algèria	Persecució per pertinença a un determinat grup social (professió), per opinions polítiques, i per la seva nacionalitat
Austria	República Txeca (Gran Bretanya i Suïssa)	Persecució per opinions polítique
Espanya	França	Conflicte
Síria	Alemanya (Turquía, Grècia)	Conflicte
Guatemala	Mèxic	Persecució per pertinença a un determinat grup social (activista), per opinions polítiques, i per la seva ètnia (indígena)
Líban	UK (Xipre, França)	Conflicte
Espanya	França (Suïssa)	Conflicte Persecució per nacionalitat (catalana), per opinions polítiques
Estats Units	Rússia	Persecució per pertinença a un determinat grup social: professió
USA	Canadà	Persecució per pertinença a un determinat grup social (activista), per opinions polítiques, i per la seva ètnia (indígena)
Pakistan	Regne Unit	Persecució per opinions polítiques - defensa dret escolarització de les dones. Persecució per la pertinença a un determinat grup social: dona

ACTIVITAT 9: SOTA LA SORRA DEL DESERT

OBJECTE	VALOR ALS CAMPS DE REFUGIADES	DRETS HUMANS RELACIONATS O VULNERATS
 TETERA SAHARAUÍ	Família, temps d'oci, reunions, visites, tradicions	Article 20. Dret a reunió i associació pacífica Article 24. Dret al descans i al lleure: Article 27. Dret a participar en la vida cultural de la comunitat
 ULLERES DE SOL	Protecció del sol i de la sorra	Article 22. Dret a la seguretat social Article 25. Dret a un nivell de vida adequat
 SORRA	Desert inhòspit i amb pocs recursos Nòmades	Article 13. Dret a la llibertat de moviments Article 25. Dret a un nivell de vida adequat
 ARRÓS	Alimentació d'ajuda internacional	Article 25. Dret a un nivell de vida adequat
 PORRA	Repressió Tortures Manifestacions	Article 3. Dret a la vida, la llibertat i la seguretat Article 5. Dret a no patir tortures ni tractes degradants Article 9. Dret a no patir detencions o exilis arbitraris Article 19. Dret a la llibertat d'opinió i expressió Article 20. Dret a reunió i associació pacífica
 DNI SAHARAUÍ	Identitat Identificació Mobilitat	Article 15. Dret a tenir una nacionalitat i a poder canviar-la Article 13. Dret a la llibertat de moviments
 AIGUA	Abastiment d'aigua, bé escàs i restringit	Article 25. Dret a un nivell de vida adequat
 BOSSA D'ESCOMBRARIES	Problema de gestió de residus	Article 25. Dret a un nivell de vida adequat

RELACIÓ OBJECTES - VALORS - DRETS HUMANS

OBJECTE	VALOR ALS CAMPS DE REFUGIADES	DRETS HUMANS RELACIONATS O VULNERATS
 TURBANT	Identitat Protecció del sol i de la sorra Nòmades	Article 25. Dret a un nivell de vida adequat Article 27. Dret a participar en la vida cultural de la comunitat Article 13. Dret a la llibertat de moviments
 CROSSA	Víctimes de mines antipersones Falta de mitjans sanitaris, dependents d'ajuda internacional	Article 3. Dret a la vida, la llibertat i la seguretat Article 25. Dret a un nivell de vida adequat Article 22. Dret a la seguretat social
 MEDICAMENTS	Salut bàsica Falta de mitjans sanitaris, dependents d'ajuda internacional	Article 3. Dret a la vida, la llibertat i la seguretat Article 25. Dret a un nivell de vida adequat Article 22. Dret a la seguretat social
 MÒBIL	Comunicació amb familiars de territoris ocupats Informació Xarxes socials	Article 19. Dret a la llibertat d'opinió i expressió Article 20. Dret a reunió i associació pacífica
 CORAN	Religió	Article 18. Dret a la llibertat de pensament, consciència i religió
 LLIBRETA I BOLÍGRAF	Educació	Article 26. Dret a l'educació
 LLIBRE D'ART PER A INFANTS	Educació Art	Article 26. Dret a l'educació Article 27. Dret a participar en la vida cultural de la comunitat

TARGES SOBRE PERSONES

La Colectiva Feminista, referent en la lluita de les dones del Salvador, compleix enguany 15 anys de trajectòria. L'aniversari és el resultat d'un important esforç col·lectiu per posar els drets de les dones a l'agenda política i institucional salvadorenca, així com per enfortir les capacitats de les dones de cara a transformar les relacions de poder que les col·loquen en una posició subordinada respecte dels homes.

És llicenciada en Relacions Internacionals per la Universitat del Salvador i màster en Desenvolupament Local. És voluntària de La Radio de Todas, una ràdio en línia que des de la seva creació ha representat un espai d'expressió de diferents sectors de dones i joves. "És una eina de sensibilització i formació que, de manera incipient, ajuda a crear mitjans de comunicació feministes", explica l'activista.

En aquest esforç col·lectiu hi participa, des del 2013, on coordina temes vinculats a la joventut i els drets sexuals i reproductius. La seva tasca està també molt lligada al municipalisme, i treballa perquè les administracions locals incorporin la perspectiva de gènere a les polítiques públiques.

**"Els drets sexuals i reproductius són drets humans."
Amanda Quijano
(El Salvador)**

A banda, també és consultora per a diferents organismes nacionals i internacionals, especialment en temes relacionats amb els drets col·lectius i individuals de dones, adolescents i nenes. Ha impartit diversos tallers, tant per a joves com per a persones adultes, i ha participat en investigacions socials sobre qüestions vinculades al feminisme i els drets de les dones.

L'any 2016 va participar a la II Biennial Iberoamericana d'Infàncies i Joventuts a Manizales, Colòmbia. Un cop allà, va adonar-se que es presentaria una experiència del Salvador, i va assistir a la sessió. Va ser la primera vegada que va escoltar Julio Monge, coordinador de projectes d'inserció de Tiempos Nuevos Teatro (TNT), i que va sentir parlar d'una innovadora experiència educativa per a joves privades de llibertat: l'Orquestra de Cordes.

La sistematització de l'experiència de l'Orquestra seria la primera d'una sèrie d'aportacions que tant ella com Melenge han realitzat a aquest projecte. Llicenciada en Psicologia i especialitzada en desenvolupament local, forma part actualment de l'equip de TNT.

En aquella sessió una de les participants de l'orquestra va compartir la seva història de vida i donava testimoni dels èxits per l'Orquestra de Cordes. Des d'aquell moment, Chévez es va involucrar, juntament amb James Melenge, un company colombià coordinador de la Xarxa Educació i Desenvolupament Humà, en acompanyar un procés de sistematització de l'experiència, per fer-la visible i donar-li valor.

**"Les polítiques de joventut han de superar les visions reduccionistes i adultocèntriques; cal començar a pensar de manera diferent i per fer-ho necessitem que les mateixes joventuts acompanyin aquests processos."
Cándida Chévez
(El Salvador)**

És també Investigadora de l'Institut Nacional de Formació Docent del Salvador. A més, forma part del Grup de Treball "Joventuts i infàncies" del Consell Llatinoamericà de Ciències Socials, el Grup de Recerca en "Pedagogies Crítiques i Educació Popular" de la Universitat Centreamericana José Simeón Cañas i la Xarxa per a la Lectoescriptura Inicial de Centreamèrica i El Carib.

Estudiava Ciències de la Comunicació a la Universitat de Lima (Perú) quan, l'any 1990, el govern d'Alberto Fujimori va impulsar una sèrie de mesures econòmiques conegudes com el paquetazo. Això va provocar un fort increment del preu de la universitat i Pando va haver de deixar els seus estudis. Va marxar a Itàlia moguda per la curiositat de veure altres llocs. Va arribar a Itàlia a l'abril de 1991, i tres mesos després va descobrir que ja no es podia quedar legalment al país.

Todo Cambia és una entitat formada per gent que viu a Milà, immigrada o no, que lluita contra el racisme i pels drets de les persones migrades. Todo Cambia està integrada en una gran federació d'entitats d'Itàlia, ARCI, en la qual ha desenvolupat també diverses tasques. A la vegada, Todo Cambia forma part també de la xarxa Milano Senza Frontiere, un entramat informal d'associacions que organitza la Marxa pels nous desaparecidos

Va decidir quedare-e a Itàlia igualment, i va començar a treballar netejant cases. Al juny va conèixer grups polítics afins als que freqüentava al Perú, i va reprendre la militància. Tres anys després, al 1994, va aconseguir regularitzar-se. Gairebé una dècada després d'arribar a Itàlia, va sentir la necessitat de centrar el seu activisme en la qüestió migratòria. L'any 2001 va fundar juntament amb altres persones l'Associazione Todo Cambia, de la qual és actualment presidenta.

“Europa està fent una política que subratlla el fet que hi ha persones a les quals es pot deixar morir.”
Edda Pando
(Itàlia)

L'activisme realitzat a través de totes aquestes plataformes ha portat Pando a involucrar-se en un nou projecte, Missing at the borders, que visibilitza les històries de les persones desaparegudes a les fronteres europees.

Al 2014, més de dues dècades després d'haver arribat a Itàlia, va aconseguir graduar-se en Ciències de la Mediació lingüística i cultural, amb una tesi al voltant de les famílies de persones desaparegudes en el trajecte migratori de Tunísia a Europa.

Va néixer fa poc més de trenta anys a Al-Aaiun, la ciutat més important dels territoris ocupats del Sàhara Occidental. Al maig del 2005, en el marc de les mobilitzacions contra l'ocupació marroquina que van tenir lloc a Al-Aaiun i altres ciutats, es va començar a involucrar en la lluita pels drets del poble sahrauí. Era encara un adolescent. Des d'aleshores, el seu compromís li ha costat més d'una quinzena de detencions; la primera vegada, a l'octubre del 2005.

Al gener del 2011 va decidir sortir per anar a visitar la família, però va ser detingut. Va ser torturat durant tres dies i condemnat a quatre mesos de presó sense execució. Va quedar en llibertat provisional. A l'octubre del 2011 va sortir del Sàhara Occidental per última vegada, en direcció al País Basc, per participar en un projecte amb activistes dels territoris ocupats. Al gener del 2012 va demanar protecció internacional al govern espanyol.

Ha desenvolupat el seu activisme a través de nombroses associacions i grups que lluiten de manera pacífica en els territoris ocupats. El seu objectiu ha estat, i continua sent, “denunciar les greus violacions de drets humans i trencar el bloqueig informatiu que exerceix l'ocupant marroquí”. Va participar al 2010 en la protesta al campament de Gdeim Izik violentament desmantellada. Es va amagar a casa d'un amic durant 2 mesos.

“Mentre continuï ocupada la zona del Sàhara Occidental continuaré lluitant.”
Hassanna Aalia
(Sàhara Occidental)

Al febrer del 2013 va ser condemnat en rebel·lia, a cadena perpètua, per un Tribunal Militar Marroquí. El govern espanyol va denegar l'asil a Aalia al gener del 2015. Finalment, a l'octubre de 2016 l'Audiència Nacional li va reconèixer l'estatus de refugiat, revocant així la decisió de denegació presa per l'Oficina d'Asil i Refugi respecte de la seva sol·licitud. A dia d'avui, Aalia continua lluitant des del País Basc en la defensa dels drets del seu poble.

A la dècada dels 90, la seva família va haver de deixar casa seva a causa de la violència que es vivia al seu barri, a Buenaventura. Temps després hi tornaria, perquè no tenia cap altre lloc on anar. Al 2014, l'activista es va veure obligat a desplaçar-se de nou. Estava participant en una trobada local d'organitzacions juvenils, quan va aparèixer un grup armat per robar els diners destinats a pagar el transport de la gent jove. Després, van anar a casa seva i el van amenaçar de mort, tant a ell com a la seva família.

Al 2016, va decidir tornar a Buenaventura per continuar amb el seu activisme; deixant la seva família en una altra ciutat per motius de seguretat. Aquell any, en el marc de la campanya del plebiscit sobre els Acords de Pau, Rentería va manifestar el seu desig de pau en un esdeveniment organitzat pel Centro Democrático, el partit de l'expresident colombià Álvaro Uribe. De nou, va començar a patir persecucions i a rebre amenaces de mort. L'Estat li va assignar un vehicle blindat i dos escoltes, que encara l'acompanyen.

Les amenaces constants van fer que hagués de tornar a sortir del barri. L'Estat colombià va donar-li un telèfon mòbil, una armilla antibales i un suport a la reubicació, però la manca de garanties va retornar-lo a la seva ciutat. El 9 de novembre de 2015 va patir l'atac d'un grup d'actors armats. Van entrar a casa seva i van treure el seu cunyat al carrer per assassinar-lo. Després d'això, la família va fugir a Cali, on va viure en una casa de refugi per a persones desplaçades.

"L'Estat sap que l'única arma que podem utilitzar els negres de la costa pacífica per vèncer l'oblit i l'abandonament és l'educació;..."
Leonard Rentería
(Colòmbia)

És poeta, raper i estudiant universitari de Psicologia.. Actualment les seves energies se centren en el projecte d'Elegua Comunicaciones, una organització que cerca visibilitzar realitats i apostar per la transformació col·lectiva del territori. També és secretari de la Plataforma d'organitzacions juvenils de Buenaventura, participa en la taula de joventut del comitè del Paro Cívico i al Consell de Política Social del seu municipi. A través de l'emissora RCN Radio, analitza notícies i fets vinculats a la corrupció a Buenaventura.

És originària d'un petit poble de la regió central del Camerun. Va créixer "en una societat altament masculista i dins d'una de les seves manifestacions més agudes, com és una família polígama". La seva mare va tenir cinc filles, cap fill, i als ulls de la societat, això li va impedir convertir-se en una dona completa. "La meua mare era una dona que s'amagava a la seva habitació durant les festes, perquè d'un dia per l'altre va veure entrar a casa seva una segona dona".

Actualment, aspira a obtenir un doctorat en literatures afrohispaniques a la Universitat de Maroua, amb una investigació sobre qüestions vinculades a la memòria de l'esclavitud. Té formació en pedagogia i didàctica de llengües estrangeres, i és professora de castellà. Té una residència fixa a Yaoundé, però la feina la fa anar de l'extrem nord al sud del Camerun. Des del 2016, la seva trajectòria està vinculada a l'ONG Zerca y Lejos.

Lluny de debilitar-la, el fet d'haver viscut situacions d'aquest tipus la va enfortir. "Tantes lluites, tantes frustracions, tantes coses que són molt fortes i les vius de prop, a la vegada que et van trencant, et van construir". L'activista tenia molt clar què era el que no volia per a la seva vida, i això la va impulsar a estudiar i a buscar la seva independència econòmica. Paradoxalment, en aquest camí va trobar el suport del seu pare.

"Visc en una societat de silencis, en què encara ens costa entendre el valor de l'educació." **Sonia Makongo**
(Camerun)

L'ONG Zerca y Lejos (ZyL) va arribar al Camerun l'any 2001. Va arribar a Bengbis, al sud del país, un territori on les relacions interètniques entre les comunitats bantús i pigmees baka estan marcades per una història de marginació i explotació. En aquesta entitat, treballa com a coordinadora del Pla d'educació al Camerun.

Ciutats

Defensores dels Drets Humans

<http://ciutatsdretshumans.cat/> <https://www.facebook.com/ciutatspau/> @ciutatsddhh #ciutatsddhh

Organitzen:

Participen:

Col·laboren:

